

trachten en men heeft ook getracht om bepaalde kenmerken aan te geven, die het in de toekomst mogelijk zullen maken vast te stellen wie de aanvaller is. Doch sir Austen Chamberlain stelde 24 November 1927 in het Lagerhuis terecht de vraag; Is men zeker, wanneer aldus strikte regelen worden gesteld voor gebeurtenissen, die men niet kent, dat men dan, wanneer de gebeurtenis zich voordoet, niet tot de ontdekking zal komen, dat als aanvaller moet worden gequalificeerd de partij van welke heel de wereld weet, dat zij de aangevallene is? Zal de aanvaller, die zelf de keus heeft van het oogenblik van zijn aanval, niet met eenige diplomatieke handigheid er in slagen zich tot aangevallene te maken? Chamberlain zag dan ook in eene nauwkeurige omschrijving een valstrik voor den onschuldige en een afbakening van den weg van den aanvaller.

Op eene andere plaats, in een memorandum aan het Comité d'Arbitrage et de Sécurité van den Volkenbond, had ik mij over deze vragen uit te spreken. In een rapport aan de derde Commissie van de laatste Vergadering van den Volkenbond resumeerde Politis dit memorandum op dit punt aldus: „Il y a été montré, en outre, qu'une définition stricte et rigide des termes „agression" (art. 10) et „recours à la guerre" (art. 16) ne serait pas sans danger, car elle pourrait obliger le Conseil et les Membres de la Société à se prononcer sur une rupture du Pacte et à mettre en action les sanctions à un moment où il serait préférable de ne pas prendre encore des mesures de coercition, et elle risquerait même d'établir des critères qui, dans une situation imprévue, conduiraient à qualifier d'agresseur l'Etat qui, en réalité, ne serait pas responsable des hostilités."

Het tweede punt, waarop ik in dit verband nog wil wijzen, is het uitermate politiek karakter van de vragen, waarover het hier gaat.

De Fransche delegatie en drie andere in de Commission Permanente Consultative van den Volkenbond kwamen in een rapport van 22 April 1923 tot de conclusie, dat iedere omschrijving van „cas d'agression" op onvermijdelijke moeilijkheden stuit en dat de mogelijkheid om in een verdrag à priori en uitputtend deze uitdrukking van militair standpunt te omschrijven moet worden betwijfeld, zulks te meer omdat de vraag dikwijls tegelijkertijd een politiek karakter draagt. Na de bespreking van eenige verschijnselen, waaruit het voornemen tot of het bestaan van een aanval zou kunnen worden afgeleid,